

Datum
2016-06-01Vår beteckning
Dnr 016900-2016
Er beteckning
S2015/07997/RS (delvis)
S2015/07998/RS (delvis)
S2015/08135/RS (delvis)Socialdepartementet 103 33
Stockholm

Beslut i detta ärende har fattats av biträdande generaldirektör Ann Persson Grivas i närvaro av avdelningschef Ulrika Havossar, avdelningschef Elisabeth Hopkins, avdelningschef Eva Nordqvist, ekonomidirektör Sture Hjalmarsson, analytiker Frida Hultgren och verksamhetsutvecklare Labeata Shala, de senare två som föredragande.

Ann Persson Grivas

Datum
2016-06-01Vår beteckning
Dnr 016900-2016
Er beteckning
S2015/07997/RS (delvis)
S2015/07998/RS (delvis)
S2015/08135/RS (delvis)

Innehåll

1. Sammanfattning.....	3
2. Lagar och begrepp	4
3. Inledning.....	5
3.1 Internationella ärenden.....	5
4. Intressenternas statistikbehov	7
4.1 EU-kommissionen.....	7
4.2 Regeringskansliet	7
4.3 Försäkringskassan	8
4.4 Avgränsning	8
5. Information som är tillgänglig i Försäkringskassans IT-system	9
5.1 Nuläge och utvecklingsbehov för ärendeslagen.....	10
5.1.1 Försäkringstillhörighet (FTH).....	10
5.1.2 Internationell vård	10
5.1.3 EU-familjeförmåner	11
5.1.4 Återkrav	11
5.1.5 Sjukförsäkring, Funktionsnedsättning och övriga ärendeslag inom föräldraförsäkringen.....	11
6. Alternativa lösningar för utveckling av IT-stöd för statistikframställning	12
Alternativ 1: Redovisning av antalet ärenden med internationell anknytning.....	12
Alternativ 2: Statistikredovisning för försäkringstillhörighet, internationell vård och EU-familjeförmåner	13
Alternativ 3: Statistikredovisning för de ärendeslag EU-kommissionen vill ha uppgifter om	13
Alternativ 4: Statistikredovisning för samtliga ärendeslag som kan ha ärenden med internationell anknytning	14
Rekommendation	14

Datum
2016-06-01Vår beteckning
Dnr 016900-2016
Er beteckning
S2015/07997/RS (delvis)
S2015/07998/RS (delvis)
S2015/08135/RS (delvis)

1. Sammanfattning

EU-kommissionen, Regeringskansliet och andra intressenter är i behov av statistik om Försäkringskassans ärenden med internationell anknytning för att till exempel följa upp samordningen av socialförsäkringen mellan medlemsstaterna eller göra analyser av det svenska socialförsäkringssystemet i ett internationellt perspektiv. Försäkringskassan kan inte tillgodose alla intressenternas statistikbehov och har därför i regleringsbrev för budgetår 2016 avseende Försäkringskassan fått i uppdrag av Socialdepartementet att utreda hur myndigheten kan säkerställa att den efterfrågade statistiken redovisas.

Försäkringskassan administrerar ett trettiotal ärendeslag som kan ha ärenden med internationell anknytning, dvs. ärenden som kan beröras av EU-rätten eller konventioner/överenskommelser som Sverige har ingått med andra länder. Det finns stora variationer i vilken statistik Försäkringskassan kan redovisa för de olika ärendeslagen. Som exempel kan anföras ärendeslaget Försäkringstillhörighet där Försäkringskassan i stort sett kan redovisa all statistik som är efterfrågad till skillnad från EU-familjeförmåner där nästintill ingen statistik kan tas fram. För att Försäkringskassan ska kunna ge en mer heltäckande bild av alla ärendeslag med internationell anknytning behöver flera av myndighetens IT-system utvecklas.

Försäkringskassan presenterar fyra förslag på prioritering av utveckling som ska möjliggöra för redovisning av efterfrågad statistik. Förslagen varierar mellan att endast redovisa antalet ärenden som har kommit in till myndigheten till att redovisa all den efterfrågade statistiken. Oberoende av vilken/vilka lösningar som Socialdepartementet väljer kommer Försäkringskassan ha möjlighet att kontinuerligt börja redovisa efterfrågad statistik när den utveckling som krävs är klar. Försäkringskassan kan dessutom, men med begränsningar, ta fram viss statistik genom manuellt arbetssätt för ärendeslag där Försäkringskassan ännu inte hunnit utveckla IT-systemen.

Kostnaderna för alternativ 2, 3 och 4 kan vara i underkant då Försäkringskassan idag inte har en samlad bild av de kostnader som tillkommer pga. den IT-utveckling som behöver göras inom Försäkringskassans system och ärendeslag. En av dessa tillkommande utvecklingskostnader rör möjliggörandet att registrera utländska ID-nummer i Försäkringskassans system.

Försäkringskassan rekommenderar det fjärde alternativet. Alternativet innebär att Försäkringskassan tar fram all idag efterfrågad statistik för myndighetens ärendeslag som har ärenden med internationell anknytning. I och med att samhället utvecklas kommer även statistikbehoven att ändras. Genom utveckling enligt det fjärde alternativet kommer Försäkringskassan att ha IT-system med en bred informationsgrund rustad för att snabbare hantera ny utveckling vid framtida statistikbehov.

Datum
2016-06-01Vår beteckning
Dnr 016900-2016
Er beteckning
S2015/07997/RS (delvis)
S2015/07998/RS (delvis)
S2015/08135/RS (delvis)

2. Lagar och begrepp

Nedan förklaras lagar och begrepp som används frekvent i rapporten.

Förordning 883/2004 och förordning 987/2009

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen reglerar tillsammans samordningen av de sociala trygghetssystemen.

När begreppet samordningsbestämmelser används i rapporten avses både förordning 883/2004 och förordning 987/2009.

Definition av internationellt ärende inom Försäkringskassan

En gränsöverskridande situation mellan Sverige och en annan stat som berör rätten till en svensk eller utländsk socialförsäkringsförmån inklusive i de situationer där internationell samordning ska ske i enlighet med EU-rätt eller Sveriges internationella åtaganden i övrigt. Internationella ärenden kan även inbegripa situationer då en person arbetar, bor eller vistas i Sverige men omfattas av ett annat lands lagstiftning.

Produktionsstatistik

Statistik som visar vad Försäkringskassans verksamheter handlägger. Det kan vara uppgifter om frekvenser och tidsmätt, till exempel antal ärenden, antal beslut, antal utbetalningar, handläggningstider m.m.

Försäkringsstatistik

Statistik som följer upp hur socialförsäkringen nyttjas. Det kan vara uppgifter som antal individer, antal dagar och utbetalat belopp fördelat efter kön, ålder och land.

Ärendehanteringssystem (ÄHS)

ÄHS är ett elektroniskt ärendehanteringssystem där de flesta av Försäkringskassans ärenden handläggs.

Store

Försäkringskassans datalager (Store) är den gemensamma källan för produktionsstatistik, ledningsinformation, ärendestatistik, resultatmätt, försäkringsstatistik, riktade kontroller, officiell statistik, utgiftsprognoser, ärendeprogner och analysdata för forskare m.fl. Informationsförsörjningen via Store ska ge stöd för effektiva beslut på operativ, taktisk och strategisk nivå såväl internt som externt.

ÄHS genererar information i form av ärendehändelser som förmedlas till Stores datafångst. Därefter kan statistik produceras.

Datum
2016-06-01Vår beteckning
Dnr 016900-2016
Er beteckning
S2015/07997/RS (delvis)
S2015/07998/RS (delvis)
S2015/08135/RS (delvis)

3. Inledning

EU-kommissionen, Regeringskansliet, Försäkringskassan självt och andra intressenter är i behov av statistik om Försäkringskassans internationella ärenden för att till exempel följa upp samordningen av socialförsäkringen mellan medlemsstaterna eller göra analyser av det svenska socialförsäkringssystemet i ett internationellt perspektiv. Försäkringskassan kan inte tillgodose alla intressenternas behov och har därför fått i uppdrag av Socialdepartementet¹ att utreda hur myndigheten kan säkerställa att den efterfrågade statistiken redovisas. Uppdraget definieras enligt följande i regleringsbrevet för 2016:

Statistik inom det internationella området

Försäkringskassan ska se över sina IT-stöd i syfte att förbättra statistikfångst inom det internationella området. Detta avser bl.a. hur många kvinnor respektive män som varje år försäkras respektive upphör att vara försäkrade i Sverige, hur många som arbetar i flera länder, vilka förmåner som betalas ut till kvinnor och män bosatta i ett annat land samt vilka förmåner som betalas ut till personer som arbetar, men inte bor i Sverige. Försäkringskassan ska därför kartlägga vilken information som idag finns i IT-stöden, se över olika aktörers behov och utifrån detta redovisa en tidplan för hur IT-stöden kan utvecklas för att göra det möjligt att hämta statistik. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 juni 2016.

I den här rapporten redovisar Försäkringskassan information om den statistik som Försäkringskassans intressenter är i behov av gällande myndighetens ärenden med internationell anknytning samt vad myndigheten kan redovisa och vad som behöver utvecklas för att kunna redovisa delar av eller all efterfrågad statistik. Vidare presenteras uppskattade kostnader² för den IT-utveckling som behöver göras och en preliminär tidplan för när Försäkringskassan skulle kunna redovisa den statistik som i dag saknas.

3.1 Internationella ärenden

Försäkringskassan administrerar ett trettiotal ärendeslag som kan beröras av EU-rätten eller de konventioner/överenskommelser som Sverige har ingått med andra länder. Inom ramen för uppdraget att undersöka möjligheterna för utökad statistikredovisning har Försäkringskassan genomlyst samtliga ärendeslag med internationell anknytning och kategoriserat dem efter vilken internationell lagstiftning som kan ha företräde. Ärendeslagen delas in i två kategorier³.

---

¹ Regleringsbrev för budgetår 2016 avseende Försäkringskassan, Statistik inom det internationella området.

² Försäkringskassan har lagt till uppgifter om hur mycket den utökade statistikredovisningen beräknas kosta.

³ Kategoriseringen är skapad efter de olika intressenternas statistikbehov. Se bilaga 2

Datum
2016-06-01

 Vår beteckning
Dnr 016900-2016
Er beteckning
S2015/07997/RS (delvis)
S2015/07998/RS (delvis)
S2015/08135/RS (delvis)

- ärendeslag som omfattas av förordning 883/2004 och förordning 987/2009
- ärendeslag där överenskommelser med andra länder, men inte förordningarna 883/2004 och 987/2009, ska tillämpas

Eftersom ärendeslagen kan beröras av flera olika lagstiftningar har Försäkringskassan i tabellen nedan sorterat ärendeslagen utifrån den lagstiftning som kan ha företräde. Rapporten beskriver nuläget och behovet av IT-utveckling för de ärendeslag som påverkas av förordning 883/2004 och ärendeslag med ärenden som har internationell anknytning. Avgränsning görs mot ärendeslag där nationell lagstiftning tillämpas och där det saknas teoretisk möjlighet till en gränsöverskridande situation.

För mer information om respektive ärendeslag, se bilaga 1.

Tabell 1.

Ärendeslag som kan påverkas av samordningsbestämmelserna i förordning 883/2004	Ärendeslag som kan beröras av konventioner, överenskommelser etc.
Aktivitetsersättning	Administrativt samarbete om och indrivning av underhållsbidrag i internationella ärenden
Arbetskadador	Arbetshjälpmedel
Assistansersättning	Ersättning för statligt personskadeskydd
Avräkningsärenden (Återkrav utland)	Rehabilitering
Bilstöd till personer med funktionsnedsättning	Sjuklönegaranti
Bostadstillägg till sjuk- och aktivitetsersättning	Smittbärarsättning
EU-familjeförmåner	Underhållsstöd
FTH	Återkrav utland (återkravsbeslut)
Föräldrapenning	
Graviditetspenning	
Handikappersättning	
Internationell vård inkl. Tandvårdsstöd i internationella förhållanden.	
Rehabiliteringsersättning	
Rehabiliteringspenning i särskilda fall	
Sjukersättning	
Sjukpenning (inkl. sjukpenning i förebyggande syfte)	
Sjukpenning i särskilda fall	
Tillfällig föräldrapenning	
Vårdbidrag	
Återbetalning	

Datum
2016-06-01Vår beteckning
Dnr 016900-2016
Er beteckning
S2015/07997/RS (delvis)
S2015/07998/RS (delvis)
S2015/08135/RS (delvis)

4. Intressenternas statistikbehov

Försäkringskassans främsta intressenter är EU-kommissionen och Regeringskansliet. Andra intressenter är journalister, forskare, intresseorganisationer och allmänhet. Även Försäkringskassan är en intressent eftersom myndighetens verksamhet behöver följas upp och planeras. I uppdraget, som redovisas i det här svaret, har Försäkringskassan kartlagt EU-kommissionens, Regeringskansliets och Försäkringskassans eget behov av statistik. Övriga intressenters statistikbehov bedöms täckas in av undersökta intressenters behov.

4.1 EU-kommissionen

EU-kommissionen har ett stort behov av socialförsäkringsstatistik från samtliga medlemsstater, framförallt för de ärenden där beslut har fattats utifrån förordning 883/2004. Som en medlemsstat i EU har Sverige en skyldighet att lämna de uppgifter som medlemsländerna kommit överens om med stöd av EU-förordningen⁴. Om efterfrågad statistik inte lämnas in riskerar Sverige vite.

EU-kommissionen har presenterat sitt behov av statistik i rapporten *Statistical report on the coordination of social security systems – Evaluation of the current indicators and questionnaires*⁵. Rapporten godkändes vid den Administrativa kommissionens möte den 16 och 17 december 2015. I det här uppdraget har frågeställningarna i rapporten använts för att definiera EU-kommissionens behov av statistik. Frågeställningarna är främst av karaktären *antal ansökningar, antal unika individer och vilket annat land har varit inblandad i den gränsöverskridande situationen* även om andra mer specifika frågeställningar också förekommer. Mer information om frågeställningarna presenteras i bilaga 2.

EU-kommissionen samlar in de uppgifter som de behöver genom att skicka enkäter till medlemsländerna. Vissa av enkäterna innehåller frågor om andra uppgifter eller uppdelningar än de som presenterats i rapporten *Statistical report on the coordination of social security systems – Evaluation of the current indicators and questionnaires*. Försäkringskassan har tagit hänsyn till uppgifterna som efterfrågas i rapporten men inte till de frågor som tillkommit i enkäterna. Försäkringskassan avvaktar med beslut om IT-utveckling för de tillkomna frågorna tills myndigheten vet att frågan avses att samlas in även fortsättningsvis av EU-kommissionen.

4.2 Regeringskansliet

Även Regeringskansliet har ett stort behov av statistik om socialförsäkringen. Försäkringskassan har, i samråd med Socialdepartementet, tagit fram frågeställningar som rör Försäkringskassans ärenden med internationell

---

⁴ Artikel 91 EG nr. 987/2009.

⁵ Not 799/2015

Datum
2016-06-01Vår beteckning
Dnr 016900-2016
Er beteckning
S2015/07997/RS (delvis)
S2015/07998/RS (delvis)
S2015/08135/RS (delvis)

anknytning. Det finns minst en frågeställning för varje ärendeslag och för varje frågeställning önskar intressenterna att statistiken redovisas efter kön, ålder, land och utbetalat belopp. Ett typexempel på frågeställning ser ut enligt nedan:

Hur många personer utomlands har mottagit föräldrapenning som Sverige betalat under referensperioden?

Mer information om frågeställningarna presenteras i bilaga 2.

4.3 Försäkringskassan

Försäkringskassan är statistikansvarig myndighet och en del av myndighetens uppdrag består av att publicera officiell och annan statistik om utfallet i socialförsäkringen för individ och samhälle. Vidare ingår även utlämnande av individdata till forskare och andra myndigheter. Försäkringskassan är i behov av försäkringsstatistik för myndighetens eget uppdrag då den används internt vid verksamhetsuppföljning och för utveckling. Inom ramen för uppdraget har Försäkringskassans behov definierats till samma som Socialdepartementets.

Försäkringskassan har även behov av produktionsstatistik för att förbättra möjligheterna till produktionsstyrning och resultatinformation för myndighetens ärenden med internationell anknytning. Produktionsstatistiken används som underlag för verksamhetsuppföljning på en övergripande nivå men också för uppföljning på enhets- och handläggarnivå. Den samlade informationen gör att man kan upptäcka flaskhalsar eller problemområden. När man känner till flaskhalsarna och problemområdena kan man förbättra processer och arbetsmoment. Typexempel på produktionsstatistik är:

Ärendevolymer

Handläggningstider

Andel ärenden handlagda inom målsatt tid

Flödeseffektivitet

Mer information om efterfrågad produktionsstatistik presenteras i bilaga 3.

4.4 Avgränsning

Inom ramen för uppdraget har Försäkringskassan inte fördjupat sig i den statistik som årligen ska skickas mellan Sverige och de länder Sverige har konventionsavtal med. Anledningen till detta är att Försäkringskassan inte har en samlad bild över vilken statistik som ska redovisas i dagsläget. Försäkringskassan har påbörjat ett arbete med att specificera frågeställningarna i avtalen och hur dessa kan besvaras utifrån den information Försäkringskassan har.

Försäkringskassan har i den här rapporten även avgränsat sig från redovisning av statistik om hur migrationen påverkar socialförsäkringen. Frågan behöver utredas vidare eftersom Försäkringskassan idag saknar en detaljerad bild om vilka statistikbehov som intressenterna har samt hur den information som finns

Datum
2016-06-01Vår beteckning
Dnr 016900-2016
Er beteckning
S2015/07997/RS (delvis)
S2015/07998/RS (delvis)
S2015/08135/RS (delvis)

tillgänglig i myndighetens IT-system kan nyttjas för statistikframställning inom detta område.

5. Information som är tillgänglig i Försäkringskassans IT-system

Försäkringskassan producerar idag både försäkringsstatistik och produktionsstatistik om i stort sett alla ärendeslag som myndigheten administrerar. I redovisningen kan Försäkringskassan inte särskilja om ärendet har en internationell anknytning eller inte på ett tillförlitligt sätt.

Förutom möjligheten att se om ett ärende har internationell anknytning finns inte alla uppgifter som används i handläggningen elektroniskt tillgängliga för statistikproduktion. De flesta av ärendeslagen använder ärendehanteringssystemet ÄHS⁶. Ärendeslagen använder olika nivåer av funktionalitet i ÄHS och således är nivån på de uppgifter, som finns elektroniskt tillgängliga för statistikproduktion, av varierande grad. Exempel på ärendeslag som endast använder grundläggande funktionalitet i ÄHS är de förmåner som samordnas som familjeförmåner inom EU och internationell vård. Dessa ärendeslag använder ÄHS som en elektronisk akt, för att dokumentera uppgifter som används i handläggningen och för att arkivera underlag som har bifogats ett ärende. Det saknas ärendespecifik funktionalitet i ÄHS för dessa ärenden, vilket omöjliggör registrering av efterfrågade statistikuppgifter.

Det finns även begränsningar avseende i vilka ärendeslag systemet kan automatskapa ärenden och vilken information systemet kan läsa av och lagra från en ansökningsblankett. I de fall som systemet inte klarar av att automatskapa ärenden och inte kan avläsa information elektroniskt dokumenteras uppgifterna som anteckningar i ärendet utan möjlighet att extrahera informationen för statistikframställning.

Handläggningen av vissa ärendeslag finns inte heller samlad i ÄHS utan handläggs i olika sidosystem, vilket innebär att information inte går att länka samman för statistikproduktion. Exempel på sådana uppgifter är handläggningen av internationell vård, där en del av handläggningen är delvis digitaliserad och handläggs i ÄHS, medan den andra delen, som hanterar fordringar och mottagande av diverse intyg från andra medlemsstater, registreras manuellt i Excel-filer.

En annan stor brist i Försäkringskassans IT-system är möjligheten att elektroniskt lagra underlag för personer, som har utländska ID-nummer. Exempel på sådana är inom ärendeslaget FTH, där exempelvis alla utsändningsintyg (A1-intyg), som tas emot för personer som är utsända till

---

⁶ För mer information om respektive ärendeslag, se bilaga 1.

Datum
2016-06-01Vår beteckning
Dnr 016900-2016
Er beteckning
S2015/07997/RS (delvis)
S2015/07998/RS (delvis)
S2015/08135/RS (delvis)

Sverige, lagras i pappersarkiv utan möjlighet att extrahera information för statistikframställning.

För att uppnå Försäkringskassans mål om att redovisa den statistik som myndigheten är ålagd att leverera med god kvalitet, i rätt tid och anpassad efter de olika intressenternas behov behöver Försäkringskassan extrahera statistik från rätt källa utifrån respektive ärendeslags förutsättningar på ett kostnads-effektivt sätt. För vissa ärendeslag innebär det ny funktionalitet genom ny- eller ombyggnation av IT-system, medan det för andra ärendeslag, med ett fåtal ärenden, kan innebära temporär registrering i sidosystem eller inmatningsformulär i separata filer.

Utöver ovanstående problematik tillkommer arbete med att förädla materialet till statistik för att ta fram statistikrapporter.

5.1 Nuläge och utvecklingsbehov för ärendeslagen

På grund av det omfattade underlaget, gällande vad Försäkringskassan behöver utveckla i IT-systemen för att möta statistikbehoven för respektive ärendeslag, ges här nedan endast en kort sammanfattande beskrivning. För mer information om aktuella frågeställningar och dess tillgänglighet, se bilaga 2.

5.1.1 Försäkringstillhörighet (FTH)

Försäkringskassan kan redovisa en stor del av den statistik som efterfrågas kring Försäkringstillhörighet. För att all efterfrågad statistik ska kunna redovisas behöver Försäkringskassan bygga ut befintlig registreringsbild i ÄHS med funktionalitet avseende ursprungsland och en kategori som särskiljer transportarbetare från andra yrkeskategorier. Det saknas IT-stöd för att elektroniskt lagra underlag som har utländska ID-nummer. Underlag med utländska ID-nummer arkiveras istället lokalt i pappersarkiv.

Försäkringskassan kan inte lämna statistik på antalet personer som vistas i eller arbetar i Sverige, men är omfattade av ett annat lands socialförsäkring. För mer information om aktuella frågeställningar och tillgänglig information, se bilaga 2.

5.1.2 Internationell vård

Försäkringskassan kan i stort sett inte redovisa någon del av den statistik som efterfrågas om ärendeslaget Internationell vård. Eftersom ärendeslaget innefattar ett stort antal internationella ärenden varje år, har myndigheten ingen möjlighet att ta fram de efterfrågade uppgifterna via separata inmatningsformulär.

I nuläget används de generella funktionerna som finns i ÄHS vid handläggningen av Internationell vård, vilket innebär att det inte finns någon ärendespecifik funktionalitet. För att Försäkringskassan ska kunna leverera den efterfrågade statistiken behöver myndigheten bygga registreringsbilder och funktionalitet i ärendehanteringssystemet för att i första hand kunna skapa ärenden. Försäkringskassan måste därefter skapa en databas för att lagra uppgifterna som myndigheten registrerar och bygga ut en funktionalitet för att skicka statistikunderlag till Store. Även ansökningsblanketterna behöver

Datum
2016-06-01Vår beteckning
Dnr 016900-2016
Er beteckning
S2015/07997/RS (delvis)
S2015/07998/RS (delvis)
S2015/08135/RS (delvis)

omarbetas, så att informationen i blanketterna kan läsas maskinellt i ÄHS. Det saknas även IT-stöd för att lagra underlag med utländska ID-nummer. Underlag med utländsk identitetsinformation sparas istället lokalt i Excel-filer och/eller i pappersarkiv.

5.1.3 EU-familjeförmåner

Försäkringskassan kan i stort sett inte redovisa någon del av den statistik som efterfrågas kring EU-familjeförmåner. Eftersom myndigheten får in ett stort antal ansökningar om förmånerna årligen går det inte att ta fram de efterfrågade uppgifterna via separata inmatningsformulär. Förmånerna handläggs i ÄHS men det går inte att registrera förmånsspecifika uppgifter för EU-familjeförmåner i systemet. För att all den efterfrågade statistiken ska kunna levereras krävs ny förmånsspecifik funktionalitet i registreringsbilderna.

5.1.4 Återkrav

Försäkringskassan kan redovisa merparten av statistiken som är efterfrågad kring myndighetens återkrav men för att möta samtliga statistikkrav behöver återkrav ny funktionalitet i ÄHS för att kunna registrera uppgifter om förmånstyp och land.

5.1.5 Sjukförsäkring, Funktionsnedsättning och övriga ärendeslag inom föräldraförsäkringen

Inom områdena sjukförsäkring, funktionsnedsättning och övriga ärendeslag inom föräldraförsäkringen kan myndigheten inte möta dagens statistikbehov. Försäkringskassan kan inte leverera statistik om antalet ärenden med internationell anknytning och inte heller statistik om vilket annat land som har varit inblandat i ett ärende. För att kunna börja redovisa statistik behöver Försäkringskassan utveckla registreringsbilden i ÄHS med funktionalitet som särskiljer ärenden med internationell anknytning från övriga. Myndigheten behöver dessutom bygga ut systemet med en funktionalitet som gör det möjligt att skicka statistikunderlag till Store. Försäkringskassan får in, eller uppskattas få in, ett fåtal antal ärenden med internationell anknytning för respektive ärendeslag varje år. Eftersom antalet ärendena är få, kan handläggarna initialt registrera information om ärendena utanför ÄHS.

Till skillnad från ovanstående ärendeslag inom föräldraförsäkringen finns all efterfrågad information om ärenden avseende indrivning och fastställande av underhållsbidrag i internationella sammanhang. En mindre utveckling behöver göras för att informationen som lagras i källsystemen ska bli tillgänglig för statistikframställning.

Datum
2016-06-01Vår beteckning
Dnr 016900-2016
Er beteckning
S2015/07997/RS (delvis)
S2015/07998/RS (delvis)
S2015/08135/RS (delvis)

6. Alternativa lösningar för utveckling av IT-stöd för statistikframställning

Nedan följer förslag på hur man skulle kunna prioritera mellan ärendeslagen. Förslagen varierar mellan att endast redovisa antalet ärenden som har kommit in till att redovisa all den efterfrågade statistiken. Till varje alternativ presenteras även en kostnadsuppskattning och en preliminär tidsplan. Kostnaderna för alternativ 2, 3 och 4 kan vara i underkant då Försäkringskassan idag inte har en samlad bild av de kostnader som tillkommer till följd av IT-utvecklingen inom ärendeslagen. En av dessa tillkommande utvecklingskostnader rör möjliggörandet för att registrera utländska ID-nummer i Försäkringskassans system. För att Försäkringskassan ska kunna redovisa statistik från och med 1 januari 2018 behöver myndigheten få återkoppling före den sista september om hur Socialdepartementet vill gå vidare med de lösningar som Försäkringskassan föreslagit och besked om hur arbetet ska finansieras.

Oberoende av vilken/vilka lösningar som Socialdepartementet väljer kommer Försäkringskassan ha möjlighet att kontinuerligt börja redovisa efterfrågad statistik när den utveckling som krävs är klar. Försäkringskassan kan dessutom, men med begränsningar, ta fram viss statistik genom manuellt arbetssätt för ärendeslag där Försäkringskassan ännu inte hunnit utveckla IT-systemen.

Alternativ 1: Redovisning av antalet ärenden med internationell anknytning

Som alternativ 1 föreslår Försäkringskassan statistikfångst genom manuell registrering i separata filer för de områden där myndigheten idag inte har någon befintlig IT-lösning. Det är framförallt ärendeslagen inom Sjukförsäkring, Funktionsnedsättning, Internationell vård och Föräldraförsäkringen där manuell registrering skulle behövs användas. Vidare i alternativ 1 levereras också den statistik som idag redan går att ta fram via befintliga IT-system.

Fördelarna till vad Försäkringskassan kan leverera idag är möjligheten att kunna redovisa antalet ärenden med internationell anknytning som handläggs årligen utan att göra någon IT-utveckling.

Nackdelarna med alternativet är att redovisningen kommer att vara underskattad, eftersom det är lätt att handläggaren missar att registrera uppgifter om ärendet på ytterligare ett ställe. Vidare kan Försäkringskassan inte säga något mer om ärendena än antalet som har kommit in. Det innebär att myndigheten inte kan redovisa någon produktions- eller försäkringsstatistik som efterfrågas av olika intressenter. Sverige kommer med andra ord inte att uppfylla EU-kommissionens statistikkraV och riskerar därmed vite. Om Socialdepartementet vill att Försäkringskassan ska gå vidare med alternativet måste Försäkringskassan först utreda att alla krav på säker lagring uppfylls.

Förslaget innebär inga kostnader för IT-utveckling. Manuell registrering i sidosystem stör däremot flödet i handläggningen, ökar risken för ofullständiga registreringar och medför ökade kostnader för Försäkringskassan i och med de arbetsmoment som tillkommer.

Datum
2016-06-01Vår beteckning
Dnr 016900-2016
Er beteckning
S2015/07997/RS (delvis)
S2015/07998/RS (delvis)
S2015/08135/RS (delvis)

Redovisningen kan ske våren 2018 avseende 2017.

Alternativ 2: Statistikredovisning för försäkringstillhörighet, internationell vård och EU-familjeförmåner

I alternativ 2 föreslår Försäkringskassan att IT-systemen utvecklas för de tre ärendeslag som utmärker sig med störst internationella ärendevolymer; Försäkringstillhörighet, Internationell vård och EU-familjeförmåner. Förslaget är framtaget i enlighet med Socialdepartementets önskemål om att redovisa statistik för ärendeslag med stora ärendevolymer eller som medför stora kostnader.

Fördelen med alternativet är att Försäkringskassan kan redovisa fler mått än det som idag redovisas för de tre ärendeslag som har störst ärendevolymer. Till detta kan Försäkringskassan även lägga till övriga ärendeslag enligt alternativ 1, dvs. manuell registrering i sidosystem för ärendeslag med ett fåtal ärenden.

Nackdelen med alternativet är att Försäkringskassan inte kan redovisa all den statistik myndigheten är ålagd att redovisa. Pga. detta riskerar Sverige vite. Manuell registrering i sidosystem stör däremot flödet i handläggningen, ökar risken för ofullständiga registreringar och medför ökade kostnader för Försäkringskassan i och med de arbetsmoment som tillkommer.

Statistiken kan tidigast redovisas under våren 2018 avseende 2017 men troligen först våren 2019 avseende 2018. Uppskattad kostnad för det andra alternativet är 22 miljoner kronor i investeringar. Det innebär en årlig kostnad på 4,5 miljoner som måste täckas av ett ökat anslag under fem år.

Alternativ 3: Statistikredovisning för de ärendeslag EU-kommissionen vill ha uppgifter om

I alternativ 3 föreslår Försäkringskassan att myndigheten utvecklar IT-stöden för alla ärendeslag som omfattas av förordning 883/2004. Till detta kan Försäkringskassan även lägga till redovisning för övriga ärendeslag enligt alternativ 1, dvs. manuell registrering i sidosystem.

Fördelen med alternativ 3 är att Försäkringskassan kan redovisa den statistik myndigheten är ålagd att redovisa till EU-kommissionen

Nackdelen med alternativet är att Försäkringskassan inte kan redovisa den statistik som är av intresse för Regeringskansliet och Försäkringskassan självt. Den manuella registreringen i sidosystem innebär att Försäkringskassan bara kan redovisa antalet inkomna ärenden och inte efterfrågad statistik. Manuell registrering i sidosystem stör däremot flödet i handläggningen, ökar risken för ofullständiga registreringar och medför ökade kostnader för Försäkringskassan i och med de arbetsmoment som tillkommer.

Statistiken kan tidigast redovisas under våren 2018 avseende år 2017 men troligen först våren 2019 avseende år 2018. Uppskattad kostnad för det andra alternativet är 33 miljoner kronor i investeringar. Det innebär en årlig kostnad på 6,5 miljoner kronor som måste täckas av ökat anslag under fem år.

Datum
2016-06-01Vår beteckning
Dnr 016900-2016
Er beteckning
S2015/07997/RS (delvis)
S2015/07998/RS (delvis)
S2015/08135/RS (delvis)**Alternativ 4: Statistikredovisning för samtliga ärendeslag som kan ha ärenden med internationell anknytning**

I alternativ 4 föreslår Försäkringskassan att myndigheten utvecklar IT-system för alla ärendeslag som kan ha ärenden med internationell anknytning, dvs. både ärenden som omfattas av förordning 883/2004 och för de ärenden som berörs av övrig internationell lagstiftning. Det innebär ett förslag som ligger närmast en fullskalig lösning på problemet.

Försäkringskassan ser inga nackdelar med förslaget eftersom myndigheten kommer att kunna redovisa den efterfrågade statistiken.

Uppskattad kostnad för det fjärde alternativet är 36 miljoner kronor i investeringar. Det innebär en årlig kostnad på drygt 7 miljoner som måste täckas av ökat anslag under fem år.

För att redovisa statistiken för alla ärendeslag måste uppgifter skickas mellan myndighetens aktuella ärendehanteringssystem och Store. Detta kräver en utveckling av helt ny funktionalitet och/eller modifiering av befintlig funktionalitet i ärendehanteringssystemen.

Försäkringskassan behöver dela upp arbetet i flera steg, vilket innebär att redovisningen kommer ske i olika omgångar där statistik för samtliga ärendeslag tidigast kan redovisas under våren 2019 avseende 2018. Anledningen till att detta lösningsförslag i sin helhet inte kan redovisas tidigare beror på dess komplexitet till följd av alla berörda ärendeslag, IT-stöd, -miljöer och personal.

Rekommendation

Försäkringskassan rekommenderar alternativ 4.

I och med att samhället utvecklas kommer också statistikbehoven att ändras. Genom IT-utveckling enligt alternativ 4 kommer Försäkringskassan att ha ett IT-system med en bred informationsgrund rustad för att snabbare hantera nya statistikbehov.

Att Försäkringskassan rekommenderar alternativ 4 och inte alternativ 3 beror på att kostnadsskillnaden mellan de två lösningsförslagen är förhållandevis liten samtidigt som myndigheten genom alternativ 4 kan redovisa statistik för samtliga berörda ärendeslag. Genom alternativ 4 kan Försäkringskassan troligen även redovisa majoriteten av den statistik som årligen ska skickas till de länder Sverige har konventionsavtal med.

Kostnaderna för alternativ 2, 3 och 4 kan dock vara i underkant då Försäkringskassan idag inte har en samlad bild av de kostnader som tillkommer pga. den IT-utveckling som behöver göras inom Försäkringskassans system och ärendeslag. En av dessa tillkommande utvecklingskostnader rör möjliggörandet att registrera utländska ID-nummer i Försäkringskassans system.